

הגר ינאי - "טרילוגיית הלווייתן מבבל"

הגר ינאי "טרילוגיית הלווייתן מבבל"

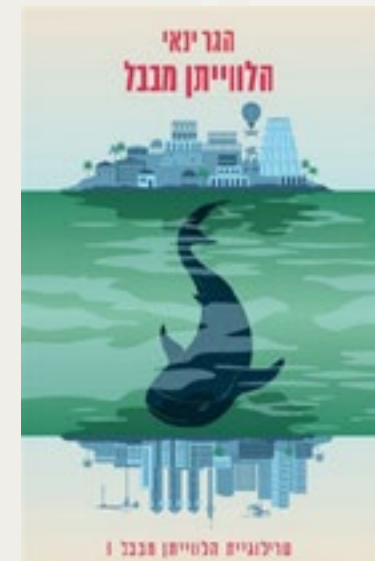
ספר ראשון: הלווייתן מבבל, מודן הוצאה לאור, 2017 (במקור 2006), 317 עמ'.

ספר שני: המים שבין העולמות, מודן הוצאה לאור, 2017, (במקור 2008), 313 עמ'.

ספר שלישי: המסע אל לב התהום, מודן הוצאה לאור, 2017, 286 עמ'.

מועטים הם ספרי הפנטזיה שמקורם בעברית, ומבין אותם נבחרים בולטת טרילוגיית "הלווייתן מבבל" של הגר ינאי. העלילה דומה עקרונית למקובל. כמעט בכל ספרי הפנטזיה יש לנו את הרעים והטובים, כאשר הרעים שולטים והטובים מנסים למרוד בהם (בדרך כלל מצליחים). כל זאת נעשה על רקע עולמות דמיוניים בעלי חוקיות משלהם הנבנים על ידי הסופר/ת.

הספר שלפנינו, מתחיל בעולמנו הידוע. יהונתן ואֵלה מרגוליס הם ילדיהם של אבא עמנואל, ואמא תמי. האם היא חולת דיכאון בעוד האב הוא מדען מפורסם המנסה למצוא תרופה חדשנית למזור

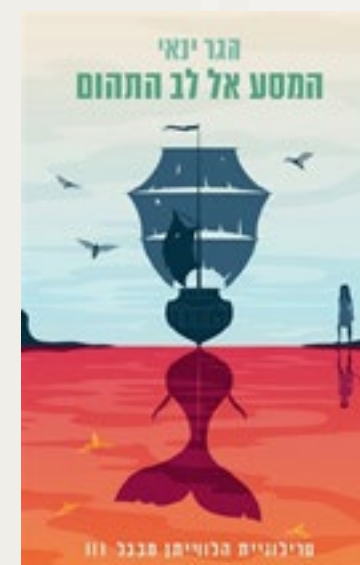

ממנו סובלת אשתו. האב נעלם לפתע לאחר שאלמונים ניסו לשדוד את פיתוחה האחרון של התרופה ממעבדתו. האחים מנסים לברר את שאירע ומוצאים את עצמם בעולם מקבילי, עולמה של ממלכת 'בבל' על חוקיו ומסתוריו. בבל נשלטת ע"י הרעים שמכונים כאן לא פחות מאשר 'האחשדרפנים'. אין זה פשוט לעבור בין העולמות, אך כנראה אפשרי בעזרת 'שערי מעבר' ייחודיים ולחשים לסוגיהם.

שני עולמות אלו, עולמנו אנו וממלכת 'בבל', שהם כנראה רק חלק קטן משלל העולמות המתקיימים במקביל, הם הבסיס לטרילוגיה כולה. שליטי בבל מנסים להפוך את כל תושביה לצייתנים ומאושרים, לכאורה לטובתם. אלו שאינם כאלו נחשבים כחולים, חייבים לעבור טיפולים רפואיים. במקרים הקשים החולים אף נשלחים ל-'מחנות הבראה', שמהם רבים לא שבים. אלא שלמרות מאמצי האחשדרפנים, מתפרצת מגיפת 'הכתמים הכהים'. מחלה זו פוגעת בנשמות האנשים ומונעת מהם להיות מאושרים. האחשדרפנים פועלים בדרך המקובלת מזה דורות במקרה של מגיפה. סגר מצד אחד על החולים, וחיפוש קדחתני של תרופה מן הצד השני. יהונתן ואלה מוצאים עצמם בעין הסערה כאשר לא ברור מדוע הגיעו אליה (עם הזמן אנו למדים זאת כמובן).

במקביל ליהונתן ואלה אנו לומדים על שני גיבורים נוספים בצד 'הטובים', הנסיכה נינו, בתו של בלשצאר מלך בבל, והילל בן שחר, מנהיג המורדים. לאלו יש להוסיף את דמותו המשעשעת של השד פזוזו. יצור המצהיר על עצמו כאנוכי, אגואיסט מושלם, ומתעניין אך ורק ברווחתו האישית ובמאכליו המרובים. אבל איכשהו מוכיח את עצמו כחבר נאמן והגון, שניתן לסמוך עליו הרבה יותר מאשר על כל יצור אנושי. יש גם רשימת רעים, אבל היות ובתחילה לא לגמרי ברור מי הרעים ומי הטובים, לא נדון בה. לבסוף, אחרי הרפתקאות מרובות, המתפרשות על שלושת הספרים, נגמר הסיפור כפי שנגמר (סוף טוב!). כמובן, לא נסגיר פרטים כדי לא לפגוע בהפתעות ובהנאת הקריאה.

חידושה הגדול של ינאי הוא השילוב של אינספור מיתוסים ידועים שרובם ככולם הם תוצרת מסופוטמיה. קרי, אותו חצי הסהר הפורה היושב בעיקרו בין הפרת לחידקל (כיום שוכנים שם בעיקר עיראק וסוריה, וחלקים מתורכיה ואיראן). התרבות המספוטומית החזיקה מעמד קרוב ל-2500

שנה (מקובל לראות את סופה בכיבוש אלכסנדר הגדול). היסטורית, קמו שם ערי-מדינה שבראש כל אחד מהן עמד מלך. עם הזמן התמזגו כמה מהן, יצרו אימפריות שעלו ונפלו וחוזר חלילה. כך עלו לגדולה (ונפלו) השומרניים, האכדיים, האשוריים, הבבלים, והפרסים. בתקופה זו צצו ועלו מיתוסים משותפים למדי לתושבי האיזור. ההשערה היא שחלק גדול מהם אף השתרבב למקרא בדרך זו או אחרת (כמו למשל סיפורי המבול, מגדל בבל, אל הים הידוע בכינויו 'רהב', ועוד). בין אלו ידוע המאבק בין תיאמת ('התהום') לאל מרדוך שהסתיים בנצחוננו של מרדוך. בין עוזריה של תיאמת היה גם הלויתן התופס מקום חשוב בספר. בקצרה, חלק גדול מהמיתוסים מצא את מקומו בספר בדרך זו או אחרת. אפילו שמות הגיבורים לקוחים מאותה תקופה ומתייחסים לאותם סיפורים, ארשכיגל, חומבבה, בלשאצר, ועוד.

יחד עם ההתייחסות לסיפורי העבר, ינאי איננה חוסכת את שבטה מאנשי ההווה. במיוחד יש לציין את תיאוריה העוקצניים של עו"ד מרמלשטיין והפסיכיאטרית עדנה המופיעים בספר בתפקידי משנה. הופעתם קצרה אך ברור לחלוטין מה ינאי חושבת עליהם ועל בני מינם. מעבר ללגלוג הפשטני, הרי יש כאן אמירה מפורשת על תפקידי הדיכאון והסבל על המהות האנושית. נראה כי ינאי טוענת לאורך כל הספר כי המציאות היא מורכבת. לעתים אותן תופעות הגורמים לנו ייסורים ותלאובות הן אלו הגורמות ליצירה והתפתחות.

יש קוראים הסבורים כי מדובר בסדרה המדברת דווקא לבני נוער. הגיבורים הם בני עֶשְׂרָה, העלילה קופצנית ומרובת פנים, והמשלב הלשוני פשוט להבנה. אולם נראה כי בני כל הגילאים יכולים ליהנות ממנה (אם הם חובבי פנטזיה).

הגר ינאי היא סופרת ישראלית שלפני עיסוקה בפנטזיה פרסמה שני ספרים 'רגילים' שזכו לאהדת הקוראים ('אישה באור', ו-'מכונת הנצח של אלכס'). הטרילוגיה שלפנינו הגיעה אחריהם, וסביר להניח שמצפים לנו ספרים נוספים בעתיד.

**ח'דושה הגדול של ינאי
הוא השילוב של אינספור
מיתוסים ידועים שרובם ככולם הם
תוצרת מִסּוּפּוֹטְמִיָה.**

מומלץ מאוד מאוד לכל חובבי הפנטזיה באשר הם. רמתה של הטרילוגיה גבוהה ומשתווה לטובות בתחום. אלו שאינם אוהבים את הסוגה, ייהנו ממנה פחות.